

NYHETS BREV FRA SKOLEBIBLIOTEKLØFTET – November 2008

*Redaktør for denne utgaven: Siri Ingvaldsen, Flekke, Sogn og Fjordane
Design: Niels Damgaard, Biblioteksentralen, Oslo*

Gratulerer Årets NBF-bibliotek

Også i år delte Norsk Bibliotekforening ut prisen Årets bibliotek til eit skulebibliotek. Vinnaren vart biblioteket på Breivang videregående skole i Tromsø. Skulen får prisen for si satsing på biblioteket som læringsarena og sosialt rom, og for si aktive utvikling av skulebiblioteket som eit verktoy i det pedagogiske arbeidet.

Juryen har følgjande grunngjeving for tildelinga:

”Skulebiblioteket på Breivang videregående skole er utradisjonelt, nyskapende og spennende. Ved bevisst satsing er skulebibliotekets potensial utviklet som alternativ læringsarena, sosialt rom og timeout-arena, i tillegg til det tradisjonelle biblioteket.

Stikkord for biblioteket er åpenhet og tillit til brukerne: Biblioteket er alltid åpent når skolen er åpen. I 2006 fikk biblioteket nye lokaler sentralt plassert i hjertet av skolen. Biblioteket har ingen dør, men er helt åpent og biblioteklokalene strekker seg ut i skolens fellesarealer med tidsskrifthyller og sittegrupper. Elevene benytter elektronisk selvbetjent utlån av samlingen, og biblioteket er rikt utstyrt med teknisk utstyr og låner ut bl.a. digitale kameraer, DVD-spillere, høytalere, prosjektører og videokameraer.

Biblioteket er skolens pedagogiske ressurs innenfor informasjonskompetanse (Informasjonssøk, kildekritikk, kildehenvisning) og er et integrert hjelpemiddel i den pedagogiske virksomheten. Biblioteket benytter Internett som en viktig kanal til elevene gjennom f.eks. ”Bibliotekblogg Breivang” og kurs i bibliotekopplæring på nettsiden.

I tillegg til en bibliotekar har skolen ansatt en miljøarbeider/bibliotekar med base i biblioteket, som en støttespiller for elever og lærere.

Breivang videregående skole satsing på biblioteket et eksempel til etterfølgelse, og viser hvordan skulebiblioteket kan være et uunnværlig verktoy for elever og lærere”.

Kjelde: <http://www.bokogbibliotek.no>

Program for skulebibliotek

Endeleg - midlar til program for skulebibliotekutvikling!

Kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell lova på eit møte på Hop ungdomsskule i Bergen 4. november 40 millionar til program for skulebibliotekutvikling. Programmet startar opp 01.01.2009, og skal gå over fire år. Universitetet i Agder, landets leiande fagmiljø innan skulebibliotek, får ansvar for å utvikle programmet.

Det vert løyvt 10 millionar kvart år, og programmet har fire hovudområde:

- Utviklingstiltak for å styrke leseferdigheiter
- Kompetanseutvikling og kunnskapsdanning
- Styrkt informasjonskompetanse
- Statistikk, regelverk og samarbeid

Kjelde: <http://www.norskbibliotekforening.no>

Rapport frå eit nytt bibliotek

Gloppen i Sogn og Fjordane.

Torill Berge, biblioteksjef i Gloppen kommune, Sogn og Fjordane, fortel her om sitt nye bibliotek i Trivselshagen på Sandane. Gloppen bibliotek er kombinasjonsbibliotek med hovudbiblioteket og skulebiblioteket ved Firda vidaregåande skule som samarbeidspartar.

Starten på skuleåret 08/09 vart hektisk med lærebokutlån og nedpakking og flytting av heile biblioteket. Kombinasjonsbiblioteket (hovudbibliotek + skulebibliotek i vidaregåande skule), som har vore i dei same lokala sidan 1974, flytta over i nybygg - på andre sida av skuleplassen. I nybygget er biblioteket lokalisert saman med kino, kulturskule, kantine/

kafé, konsertsal og undervisningslokalitetar for Firda vidaregåande skule. Ei ny bru over elva gjer at ein kjem tett på idrettsanlegg og ungdomsskulen.

Etter ei veke med lærebokutlån, vart biblioteket stengt i 14 dagar, og etter kaotiske dagar med nedpakking, tunge pappkasser, og innflytting parallelt

med inventarmontering, var spenninga stor: Ville vi bli ferdige til den annonserte opningsdagen saman med kino og kulturskule lørdag 6.september? Jauda, det gjekk akkurat: Opningsdagen myldra det av folk, og ordførar klypte snor, rektor og fylkesbiblioteksjef var på plass, og det var marsipankake og blomster og twist og ansiktsmaling og eventyrstunder og kinoforestilling, - og nokre veldig slitne og lukkelege bibliotektilsette.

Undervegs i planleggingsfasen, var eit moment spesielt viktig for skulen: tilgjengelegheit! T.d. gjennom opningstider og eit studieareal ope for elevar utanom skuletid. Biblioteket er no ope alle skuledagar + laurdag. Studierommet er på plass med 2 grupperom, og elevane har fri tilgang med nøkkelkort.

I tillegg til planleggingsarbeid i høve til bygg, innreining og funksjonar, har det vore mykje arbeid med førebuing i høve til samlinga. Flyttinga gav eit nyttig og nødvendig spark til ein grundigare gjennomgang av samlinga: Kva skal vi ha med vidare, til dømes kor mange meter oppslagsverk? I alle fall langt mindre enn den noko historiske samlinga vi hadde.

Skulen, kommunen og bibliotekpersonale har no fått eit lokale som i langt større grad enn det gamle fungerer godt både med mykje folk, enkeltpersonar og ulike grupper: Det er opne og luftige areal, kombinert med meir skjerma kroker. At det er plass til ulike grupper og aktivitetar samtidig er særleg viktig i eit kombinasjonsbibliotek.

Det mest spesielle vi har, er eit unikt eventyrrom/ formidlingsrom (forma som ei halvkule), som allereie blir brukt på mange ulike måtar: Til dømes er det no

ein norsklærer som kvar torsdag kl 12 les frå Hamsuns Pan, - for elevar, kollegaer og andre interesserte. 10-åringar kan bli stille som mus når dei går inn der med bøker dei har funne seg. Det er fantastisk å ha fått eit rom som er dedikert til den nære formidlingsituasjon.

Etter 2 månader er vi framleis i ei innkøyringsfase der ikkje alt er på plass, men vi kan konstatere at biblioteket er blitt godt motteke. Det finst nok folkebiblioteksbrukarar som synest biblioteket ligg for kronglete til, på den andre sida er lokalisering tett ved kulturskule og kino er positiv for mange. For eit kombinasjonsbibliotek vil det heile tida vere utfordringar i høve til å balansere behov og mål for ulike grupper. Vi trur det nye biblioteket gir nye og betre mulegheiter til å vere ein stad for både læring, oppleving og trivsel, og til å vere ein møtestad mellom skule og bygd.

Bibliotekfakta:

Partar: Gloppen kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune v/ Firda vidaregåande skule. Bygget er 1. byggesteg av Trivselhagen. Dei neste byggestega er planlagt å innehalde idrettshall og symjeanlegg.

Tal kvadratmeter bibliotek, inkludert alle rom: 599 m². I tillegg til det opne arealet, rommar biblioteket studierom med 2 grupperom, eventyrrom, fire kontor, møte-/pauserom, toalett, postrom og magasin. Biblioteket sine funksjonar fortset som tidlegare, som kombinasjonsbibliotek (hovudbibliotek/ skulebibliotek vgs). Opningstid: 37 timar i veka fordelt på 6 dagar.

© Fotograf Arild Reppen

Bud barne- og ungdomsskule

Av Lise Bull, skole-bibliotekar

Bud barne- og ungdomsskule ligger midt i Bud sentrum ytterst mot Hustadvika i Møre og Romsdal. Skolen har i underkant av 200 elever, fra 1. – 10. trinn. Skolen ble i 2005/06 delvis bygd ut og delvis pusset opp, og da skolen startet høsten 2006 hadde vi fått ny fløy til ungdomstrinnet, nytt 1. klasserom og SFO-avdeling, nye arbeidsplasser til lærerne, nytt personalrom med utsikt over Romsdalsfjorden og midt i skolen det nye biblioteket.

Skolebiblioteket er et kombinasjonsbibliotek i samarbeid med Fræna folkebibliotek, Bud filial. Folkebibliotekfilialen har vært lokalisert til skolen i flere tiår, og har kun 3 timer åpningstid i uka! Filialen holdt tidligere til i et lite grupperom, der det var fullt når det kom tre lånere. På 90-tallet ble biblioteket samlokalisert med helsestasjonen og fikk bedre plass. Høsten 2001 ble det satt i gang et treårig utviklingsprosjekt med kommunale midler for å prøve å få til et skolebibliotektilbud i samarbeid med folkebiblioteket. Det var folkebiblioteket som var drivkraft i dette arbeidet. Høsten 2006 flyttet så biblioteket inn i et nytt og tidsmessig lokale.

Biblioteket som rom

Biblioteket består i dag av to avdelinger, delt av et amfi, og er på til sammen 187 kvm. Amfiet fikk vi p.g.a. en naturlig høydeforskjell i bygget, og det har plass til 4 klassetrinn om gangen. I den minste avdelingen som vi kaller lesestartavdeling, er det to sittegrupper, en for små og en for store.

Her studeres en spesialutgave av lille Larven Aldrimett av Eric Carle Foto: © Lise Bull., 2008

I den største avdelinga er det rikelig med arbeidsplasser mellom reolene, og en sittegruppe i tidsskriftkroken. Vi har trådløst nett, projektor, en dataøy med fire maskiner, i tillegg til skrankemaskina. Skolebibliotekaren har ikke eget kontor; kun noen låsbare reoler i skranken. Resultatet er at det ser konstant rotete ut! (Skranken er ikke er en ordentlig skranke, men et par gamle skrivebord vi har arvet!)

Biblioteket bruker Mikromarc, og skolens poster ligger i folkebibliotekets katalog som er sentralt driftet. De dagene biblioteket ikke er betjent, bruker lærerne selvbetjent utlån. Elevene har ikke egne lånekort, men vi har elevlister med strekkoder liggende i en perm på biblioteket. Vi har tenkt at elevene etter hvert skal få nasjonale lånekort når de begynner i 10.klasse. Elevene bruker biblioteket mye i friminuttene de to dagene det er betjent. De siste to åra har det for eksempel vært veldig populært å sitte på biblioteket og spille sjakk. Elevene får ikke være på internett i friminuttene.

Biblioteket som samling

I lesestartavdelinga har vi billedbøker, barnebøker (b og bu), lettlestbøker, eventyr og dikt. Den største avdelingen rommer all faglitteraturen, referansesamling, ungdomslitteratur, lærerbibliotek, tidsskrift, lyrikk, tegneserier, lokalsamling og skjønnlitterære bøker for voksne. Samarbeidet med folkebiblioteket og et jevnt tilsig av kulturfondbøker, gjør at vi har en forholdsvis bra samling i forhold til elevtall. Vi har lite lydbøker og film, men låner inn fra folkebiblioteket og fylkesbiblioteket etter behov. Vi supplerer også samlinga fra bokbåten, som kommer to ganger i året. Skolebibliotekets bokbudsjett har økt jevnt og trutt, fra kr 3000,- i 2001 til kr 25000,- i 2006.

Bemannings

Skolebiblioteket er bemannet to dager i uka, mens filialen er bemannet en ettermiddag. Skolebibliotekar har utdanning fra Universitetet i Agder, og har delt stilling mellom folkebiblioteket og skolebiblioteket. For tiden er skolebibliotekaren også frikjøpt i 20 % stilling fra folkebiblioteket for å arbeide med å følge opp kommunens skolebiblioteksplan.

Kombinasjonsbibliotek

Siden folkebibliotekfilialen har så liten åpningstid (3 t/uka) sier det seg selv at å samarbeide er det eneste realistiske. Biblioteket legger størst vekt på tilbudet til barn og unge, rett og slett fordi det er den gruppen som bruker biblioteket mest. Filialen har åpent torsdag ettermiddag fra kl 16.00, slik at foreldre som henter barn på SFO samtidig kan benytte seg av biblioteket.

Voksne lånere kommer gjerne litt senere. I høst har vi hatt høytlesning for 2-3 åringer på biblioteket hver uke. Det startet helt spontant, og har blitt en uhyttidlig og hyggelig stund.

Skolebiblioteket

Skolebiblioteket har først og fremst vært en ressurs når det gjelder lesing. Elevene har hele tiden vært flinke til å benytte biblioteket, og vi merker at de blir mer og mer bevisste på å spørre etter bestemte titler og forfattere. Elevene gjorde det bra på nasjonale prøver sist år, og vi liker å tro at noe av skylden for det, er et bra bibliotektilbud.

Når det gjelder biblioteket som pedagogisk ressurs i de øvrige fagene, strever vi litt mer. Det står riktignok i skolens årsplan at biblioteket skal inn i alle fag, men vi er nok et stykke fra den målsettingen.

Vi har gjennomført en del prosjekt, som viser at elevene er veldig fornøyd med å bruke biblioteket som læringsarena. Vi har for eksempel hvert år et tverrfaglig "sjangerprosjekt" på 4.trinn og på 5. trinn hadde vi i fjor et stort prosjekt vi kalte: Jorda – lita kule i stort univers. I dette prosjektet hadde vi data- og informasjonskunnskap integrert i fagene naturfag, norsk og kunst og håndverk. Elevene fikk bl.a. opplæring i å søke i bibliotekskatalogen; de skulle vurdere fagbøker og de fikk ta et enkelt "datakort". Alle oppgavene var knyttet til fagene i prosjektet.

Vi opplevde stor motivasjon hos elevene i dette prosjektet. Variasjon i arbeidsmåter og mange innfallsvinkler til temaet var nok noe av grunnen til det.

Landskonferansen 2009

Landskonferansen for skulebibliotekarar 2009

vert arrangert på Skjetten mellom Gardermoen og Oslo den 26. og 27. mars 2009

Pris: 3.900,- for "full pakke" - 2.500 for 2-dagar utan overnatting eller middag.

Program med elektronisk påmelding kjem seinare på BS sine nettsider og på BibliotekNorge m.v.

Nye bøker om skulebiblioteket

Opplevelse, oppdagelse, opplysning – fagbok om skolebibliotek (BS, 2008) av Elisabeth T. Rafste, Tove Pemmer Sætre og Trude Hoel

Utveckla skolbiblioteket - Att starta och driva en bra verksamhet av Maud Hell, (BTJ, 2008)

HuskAT...

Nordisk NING for skolebibliotekarar er her:

<http://skolebibliotek.ning.com>

RSS-Nyheter om nordiske skolebibliotek er her:

<http://skolebibliotek.suprglu.com>

SkolebibliotekLøftes blogg:

<http://fradittbibliotek.wordpress.com>

Eldre numre av dette nyhetsbrev og påmelding

<http://tinyurl.com/5awkjb>